

Jornada sobre el Pacte Nacional per a l'educació

16 d'abril de 2005

CONCLUSIONS

Consell Escolar Municipal de
Sabadell

INDEX

1. Professorat	3
2. Autonomia	6
3. Família i educació	7
4. Igualtat d'oportunitats i llibertat d'ensenyament en el marc del servei públic educatiu	9
5. Corresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació	9
6. Annexos	11

En el plenari del Consell Escolar Municipal de Sabadell del dia 17 de febrer de 2005 es va acordar fer aportacions al Pacte Nacional per a l'Educació a través del Consell Escolar de Catalunya. També es va acordar que aquestes aportacions es vincularien a través d'una jornada de reflexió i debat a nivell de ciutat.

El passat dia 16 d'abril del 2005 es va dur a terme al Centre Cívic de Sant Oleguer la jornada prevista, oberta a tota la comunitat educativa. Es van constituir cinc grups de treball relacionats amb els temes proposats pel Pacte Nacional.

En aquest document es recullen les conclusions dels diferents grups de treball i algunes consideracions generals sobre el sistema educatiu. Així mateix, s'han incorporat als annexos les aportacions que alguns consells escolars de centre van fer arribar al Consell Escolar Municipal de Sabadell.

1. PROFESSORAT

Les aportacions d'aquest grup de treball s'han agrupat pels diferents temes que proposava el document:

- Funció docent. Majoritàriament s'està d'acord amb els perfils exposats, tot i que es veu difícils d'aconseguir.

- Formació inicial. S'està d'acord amb els plantejaments de la formació inicial, és a dir, la mateixa titulació per a tothom equivalent a llicenciatura. En tots els casos es preveurà una part de coneixements i una part de coneixement de l'alumnat i de les maneres d'ensenyar i els recursos. Es podrien considerar tres títols:

- Títol d'infantil i primària. Grau generalista, post-grau d'especialització
- Títol de primària-secundària. per impartir l'ESO. Grau com primària post-grau d'especialització a alguna àrea de l'ESO
- Títol de secundària. Grau d'especialització (continguts) post-grau d'especialització professional

Aportacions:

- Els estudis universitaris s'han d'adequar als nous estudis i títols
 - S'intueixen problemes amb l'excés d'especialitzacions a infantil i primària. Han de prevaler els criteris de racionalitat en la gestió de l'horari i la flexibilitat
- Accés a la funció pública per concurs-oposició. En general s'està d'acord amb l'accés lliure: el fet d'haver de tenir la condició d'idoni pressuposa que els coneixements dels continguts ja es tenen, per tant només haurien de demostrar la capacitat didàctica i superar l'entrevista. També es considera adequat que les persones que aproven s'incorporin com a funcionari en pràctiques durant un any.
- Incorporació a l'activitat docent per selecció del centre. Un percentatge de places en centres amb projecte reconegut, docents idonis o funcionaris docents i una comissió de selecció del centre.

Aportacions:

- Es constata que la forma d'accés a la funció pública és l'apartat més agosarat i que va relacionat directament amb el tema d'autonomia de centre.
- Es valora positivament la incorporació per projecte de centre, sempre i quan contempli els requisits de publicitat, igualtat, oportunitat

- Es valora la possibilitat de plantejar una possible porta de sortida digne del funcionariat docent. (No queden clares les propostes en el document). S'ha de tenir en compte a l'hora de pactar amb els sindicats.
 - S'haurà de negociar com influeix aquesta provisió de places en e concurs de trasllats. Hi ha aspectes legals difícils de conjugar.
- Formació i promoció. Es fan les següents aportacions:
- Es veu molt important la formació permanent però no està clar la manera d'incentivar-la i promocionar-la.
 - Es considera que s'hauria de controlar per la inspecció.
 - Es veu bé una promoció dins de la mateixa etapa. Es podria ser doctor en Educació Infantil.
 - Les retribucions econòmiques suplementàries han de ser donades amb criteris objectivables.
- Salut laboral. Donar més participació als treballadors/es en la gestió de la salut laboral i per tant en les condicions de treball
- Inspecció Educativa. A la conversa surt moltes vegades la figura de la inspecció, demanant a vegades un control molt directe del professorat i del centre que pot entrar en contradicció amb la vertadera autonomia de centre basada molt en l'avaluació i rendiment de comptes.

Altres aportacions:

- Per aplicar la llei hi ha d'haver recursos suficients
- Falta parlar del professorat de batxillerat, ensenyaments de règims especials i adults.
- Que quedi garantida l'equiparació de la mobilitat del professorat a nivell estatal i europeu per la titulació

- L'elecció de directors ha de prioritzar les persones del propi centre que presentin projecte. En cas de no haver persones o projectes adequats, es pot deixar l'alternativa de presentar-se altres persones d'altres centres.
- Hi ha molts aspectes d'aquest tema que comporten avaluació. Veure com s'implanta la cultura de l'avaluació en els centres a tots els nivells.
Revisió de la funció inspectora
- S'ha de vigilar que el document tingui una redacció no sexista

2. AUTONOMIA DE CENTRE

Malgrat la complexitat del tema i les diferents postures que es van manifestar (des d'una autonomia total fins l'autonomia que cada centre volgués o estigués disposat a assumir), aquest grup de treball va arribar a les següents conclusions:

- els recursos dels centres havien d'estar en funció del Projecte Educatiu. Malgrat això, tots els centres han de disposar dels recursos humans i econòmics necessaris, garantits, per donar resposta a les necessitats actuals, així com llibertat per gestionar-los.
- Els equips directius han de tenir la formació suficient i la capacitat real per definir i triar els perfils humans dels professionals, així com per exigir als treballadors més dedicació al centre i establir mecanismes de control o avaluació del personal.
- Una inspecció més propera i implicada en els centres que facin seguiment dels centres de primària i de secundària (adscrius).
- Establiment de mecanismes compensatoris que evitin augmentar la diferència entre centres.

- Llibertat del pares per triar centre en funció del Projecte Educatiu que ofereixin.

3. FAMÍLIA I EDUCACIÓ

El grup de treball planteja les següents reflexions generals:

- Es troba a faltar un debat de caire més filosòfic que ajudi a entendre el perquè de moltes situacions que es donen en l'actualitat, abans d'entrar en el detall de les propostes concretes.
- Actualment es deixa en mans de les AMPA moltes coses que sovint no estan preparades per fer, o bé que els genera situacions desagradables (fiscalitat, etc). A més, allà on no hi ha AMPA constituïda, no es disposa del que sí tenen l'escoles amb AMPA.
- En alguns casos es deixa en mans dels implicats la cerca de solucions, quan el que caldria és que s'hi pronunciés clarament l'administració, directament o a través de gent experta.

I sobre les qüestions concretes:

- Cal més presència d'especialistes a l'escola, però no només de psicopedagogs, sinó també de logopèdes, de mestres d'educació especial, etc.
- Fa falta un lligam més fort amb els serveis socials per a detectar i tractar les famílies amb mancances a l'hora d'educar els fills, i intentar que aquests problemes no recaiguin també a l'escola.
- El contracte de corresponsabilitat pot ser una eina útil perquè les famílies visualitzin la seva part de responsabilitat en l'educació dels

nens, però a canvi potser estaria bé que se'ls oferís una millor participació en els consells escolars. Que vegin la seva presència en ells com una cosa útil.

- Sobre els itineraris, s'ha de tendir a l'itinerari únic fins als 16 anys, i evitar haver de tornar a escollir centre en el moment d'entrar a la secundària.
- Per a integrar correctament els alumnes nouvinguts al país, s'han d'intentar evitar situacions de concentració, no només a l'escola pública enfront de la concertada, sinó també en certes escoles públiques. Per aconseguir-ho és bàsica una bona planificació sobre el territori.
- S'ha d'incrementar en qualitat i quantitat la motivació per la participació dels pares en l'escola. S'ha de reforçar l'ambient de "comunitat escolar", on hi participen tots els agents implicats: docents, pares i alumnes.
- Abans de debatre si cal generalitzar l'hora complementària, caldria debatre si és necessari que hi hagin 6 hores lectives curriculars enlloc de 5, a primària. Llavors, no cal fer servir l'eufemisme d'hora complementària, i tractar-la com lectiva –si cal- o com extraescolar.
- A secundària cal vetllar perquè la càrrega total per als alumnes (lectives més treball personal) no es dispari. Caldria fixar un màxim raonable (en mitjana) i establir mecanismes de control per evitar que se sobrepassi.
- Quant a la conciliació entre l'horari lectiu dels nens i l'horari laboral dels pares, cal establir mecanismes flexibles per adaptar-se a situacions concretes, i determinar clarament qui es fa càrrec del cost que això significa, així com qui ho ha de gestionar.
- Sobre el calendari, importa menys quins dies són lectius i quins no, que qui se'n fa càrrec de la gestió i el cost de l'atenció dels alumnes els dies no lectius. I no està tan clar que sigui necessari fer festa una setmana sencera del segon trimestre.

4. IGUALTAT D'OPORTUNITATS I LLIBERTAT D'ENSENYAMENT EN EL MARC DEL SERVEI PÚBLIC EDUCATIU

El grup de treball que ha debatut aquest tema proposa les següents aportacions:

- Quan es planteja un debat sobre la **igualtat d'oportunitats** a l'educació, la discussió va més enllà de la distinció entre centres públics i privats. Som conscients que aconseguir-la plenament és una utopia. Cal, però, treballar per aconseguir-la.
- El centre del debat convindria que estigués en el nivell de qualitat que ha d'oferir cada centre, independentment del seu tipus i la seva ubicació.
- El Servei Públic Educatiu s'hauria d'entendre com un servei d'interès general, entès en un marc d'igualtat d'oportunitats, on els criteris i compromisos fossin iguals per tots els centres finançats amb diner públic.
- Tot i que hi ha força coincidència amb els acords que planteja el document de treball, es considera molt important la manera com es portaran a la pràctica. Es veu convenient que es torni a obrir el debat quan s'arribi a aquest punt.
- Tots coincidim en la necessitat de disposar d'una dotació econòmica suficient que garanteixi complir amb els objectius de qualitat, tenint en compte els nous reptes i les necessitats singulars de cada centre.

5. CORRESPONSABILITAT DELS AJUNTAMENTS AMB L'EDUCACIÓ

Les conclusions sobre aquest tema són les següents:

- No cenyir el traspàs o delegació de competències a un mer traspàs administratiu. Ha de ser un traspàs prou significatiu per tal de configurar i

- poder identificar les administracions locals com a òrgans rectors i directors de la gestió del sistema educatiu.
- S'ha de definir un nou model de gestió, no necessàriament uniforme a tot el territori català, que garanteixi els recursos humans i materials necessaris i, estableixi, en les ciutats grans, un òrgan de gestió compartida entre la Generalitat i l'Ajuntament del territori corresponent i acordar un marc financer únic que consideri totes les necessitats de finançament i no diferents acords parcials.
 - Instaurar com a definitives (assentar) totes les intencions/tendències en la gestió educativa actual en un procés de transferència/delegació que ha de respectar molt el que actualment s'està fent, sobretot el que s'està fent bé.
 - Cal crear un clima positiu de relació entre les dues administracions educatives, com a element clau per a la intervenció. Cal poder treballar amb confiança mútua i plena col·laboració.
 - Cal treballar per a objectius enlloc de per competències.
 - Cal marcar com a prioritàries les cessions de competències educatives als ajuntaments que necessiten de proximitat. En aquest sentit, la intervenció educativa de proximitat que garanteixen els ajuntaments ha de ser sensible a la diversitat, el respecte de les llibertats individuals i a la compensació de les desigualtats socials. La intervenció de proximitat ha de poder trencar els esquemes d'aplicació homogènia i ha de poder oferir solucions heterogènies, segons calgui.
 - Cal establir un procediment pel reconeixement mutu entre institucions.
 - La nova llei d'educació a Catalunya ha de suposar una nova situació que millori globalment el sistema educatiu. Alhora, les modificacions cal fer-les sense pèrdua dels drets laborals dels treballadors.
 - Reclamem una definició més amplia, dinàmica i flexible de les zones educatives, respecte del que figura en el document "Idees per al debat". Aquestes zones ha de contenir, forçosament, altres serveis educatius com ara un mapa de biblioteques, espais, sales d'estudi, etc.

- Havent analitzat les aportacions al grup de treball, rebudes anteriorment, el grup proposa incorporar com a pròpies les que fan referència a la temàtica de treball.

6. ANNEXOS

Al Consell Escolar Municipal de Sabadell es van rebre les següents aportacions:

- 6.1. Consell escolar de l'Escola Municipal de Música i Conservatori de Grau Mitjà
- 6.2. Consell escolar de l'Escola Municipal d'Art Illa
- 6.3. CEIP Andreu Castells
- 6.4. AMPA de l'Escola Bressol Municipal Joan Montllor
- 6.5. Claustre del CEIP Nostra Llar

6.1. Consell escolar de l'Escola Municipal de Música i Conservatori de Grau Mitjà

Des del Consell escolar de centre de l'Escola Municipal de Música i Conservatori de Grau Mitjà de Sabadell, fent-nos ressò del tractat també per la resta d'estaments del centre, equip directiu, claustre, associació d'alumnes i associació de pares i mares, hem estat treballant en una sèrie de reflexions i aportacions entorn al ensenyaments artístics, i que creiem important i oportú fer-les arribar al Consell Escolar Municipal de Sabadell per a que les inclogui en els temes a debatre en la Jornada sobre el Pacte Nacional d'Educació, procés que ha d'assentar les bases del nostre sistema educatiu dels propers anys.

En primer lloc constatar que, des de la promulgació de la LOGSE, els Ensenyaments Artístics formen part del sistema educatiu:

- Arts escèniques (teatre, dansa i música)
- Arts plàstiques

Malgrat això, el desenvolupament normatiu dels ensenyaments musicals ha estat insuficient. així com el desplegament de la oferta educativa i el seu sosteniment.

La oferta dels Ensenyaments Musicals tots els nivells (elemental o de sensibilització, mig o professional i superior, equivalent a llicenciatura), no esta complerta). Força municipis no disposen de cap d'aquest nivell malgrat que la seva oferta es obligatòria, segons la LOGSE.

Malgrat aquesta exigència, la Generalitat no ha assumit mai competències reals en els Ensenyaments Artístics (centre integrat de dansa, institut del teatre, etc ...), limitant-se a contribuir al sosteniment, amb major o menor mesura, dels centres de titularitat municipal o privada. Des del CEC de l'EMM/CGM considerem que cal fer un pas més enllà.

Els Ensenyaments Artístics han estat una peça residual al sistema educatiu. Això no pot seguir així i cal donar-lis a aquesta franja el mateix tractament que a la resta.

Els Ensenyaments Artístics son una peça fonamental del sistema cultural d'una comunitat. La formació de futurs creadors possibilita un accés a la cultura que va mes enllà del consum i converteix les comunitats també en emissores a més de receptores.

A la ciutat educadora, l'ensenyament de les arts necessita la implicació amb la oferta cultural i aquesta, el suport, la creació d'oportunitats educatives i la cooperació.

Quan es parla d'igualtat d'oportunitats i d'accès als centres educatius, cal tenir en compte que, en no haver oferta mínimament suficient pels ensenyaments musicals, aquesta només pot destinar-se una part molt petita de l'alumnat, situació que caldria superar mitjançant una oferta suficient i repartida per tot el territori.

Una altre dificultat que patim es la de la compaginació dels ensenyaments musicals amb els de règim general, sobretot pel que fa al Grau Mitjà de Música. La possibilitat real de compaginar els estudis és molt complicada atès que el nombre de crèdits variables, es va reduint any rere any a través de les reformes en els ensenyaments de règim general.

Finalment, voldrien posar atenció en el fet que, per les facultats que la LOGSE els conferia, les diverses comunitats autònomes han anat desenvolupant diferents models d'organització, de gestió i de finançament pel que fa a les escoles de música i conservatoris, fet que ha propiciat que en aquests moments hi hagi força greuges comparatius entre les possibilitats d'accès i el cost dels estudis musicals a Catalunya respecte d'altres comunitats autònomes de l'estat espanyol.

Carme Passolas Castel
Directora de l'EMM/CGM

Sabadell, 5 d'abril del 2005

6.2. Consell escolar de l'Escola Municipal d'Art Illa

Des de l'Escola Municipal d'Art Illa de Sabadell, i des de la CEADC (Coordinadora d'Escoles d'Art i Disseny de Titularitat Pública de Catalunya), de la que l'Escola Illa és membre, hem estat treballant en una sèrie de reflexions / aportacions entorn a l'ensenyament artístic a tots els nivells educatius, i que creiem important i oportú fer-les arribar al Consell Escolar Municipal de Sabadell per a que les inclogui en el debat sobre el Pacte Nacional d'Educació que assentarà les bases del sistema educatiu dels propers anys.

En primer lloc, des de l'Escola Illa, pensem que l'ensenyament artístic, al tractar-se d'ensenyaments de règim especial, tal i com la legislació educativa estableix, haurien de:

- Tenir un tractament *especial*, a través d'una llei o de normatives específiques – no contradictòries -, dels anomenats ensenyaments de règim especial, ja que si la legislació els defineix com a *especials*, haurien, doncs, de tenir aquesta consideració i tractament.
- S'hauria d'anomenar, per part de l'administració educativa, un/a interlocutor/a propi/a per a aquest tipus d'ensenyaments: creació d'una Direcció General d'Ensenyaments de Règim Especial amb les respectives sotsdireccions (Ensenyaments artístics, ensenyaments escènics,...) Aquestes interlocucions, entre l'Administració i les escoles d'art haurien d'estar destinades a l'elaboració de les polítiques i els continguts pedagògics dels ensenyaments d'art i de disseny, de manera que aquests contribueixin a millorar la integració dels alumnes als circuits culturals i professionals de la nostra societat.
- En aquest sentit, tot i tractar-se d'ensenyaments de règim especial, els ensenyaments artístics manquen d'una normativa organitzativa pròpia, per la qual cosa, des de l'Administració, i d'acord amb la idiosincràsia d'aquest tipus d'ensenyaments i d'aquestes tipologies "especials" d'escoles s'haurien d'elaborar les directrius organitzatives de les escoles d'arts en tots els seus aspectes i contemplant l'especificitat dels ensenyaments d'art i disseny.

En segon lloc, des de l'Escola Illa, pensem que seria necessari elaborar una *geografia* dels ensenyaments artístics al sistema educatiu que consistís en l'elaboració d'un Llibre Blanc dels ensenyaments artístics en el que es fes una diagnosi de la situació en tots els nivells educatius:

- Educació Primària i Secundària: l'especialista en plàstica; necessitat de les matèries artístiques com a ajuda a l'estructuració de les capacitats de pensament, raonament, esperit crític; desenvolupament de la imaginació i de la creativitat com a eines científiques; evitar que l'alumne caigui en l'*analfabetisme visual*,... En definitiva, equiparar la importància i la consideració dels llenguatges artístics visuals amb el llenguatge musical, que ja gaudeix d'aquesta importància i consideració, ja que tots els llenguatges artístics són eines científiques i d'estructuració del pensament.
- Batxillerat artístic: diagnòsi de la devaluada situació dels batxillerats artístics als instituts respecte altres batxillerats "econòmicament" més factibles; aprofitament, participació, de la infraestructura material (equipaments artístics) i humana (professorat especialitzat en belles arts, arts i oficis, disseny, història de l'art) de l'àmplia xarxa, a nivell de territori, d'escoles d'art que existeix a Catalunya de cara a les matèries de modalitat, específiques, optatives i treball de recerca,...¹; defensa d'aquests continguts específics, de modalitat, ja que no han de fer-se càrrec dels *plats trencats* del, potser, no gaire correcte funcionament, en general, del sistema educatiu en nivells anteriors, ja que a llegir, a escriure i a comptar se'ls ha d'ensenyar als alumnes a la primària i a la secundària, no al batxillerat, ja que en aquest, la proporció de matèries comunes no pot continuar desvirtuant el caràcter de modalitat del batxillerat artístic, ni d'altres batxillerats, en definitiva.
- Cicles Formatius d'Arts Plàstiques i Disseny: reconsiderar l'oferta d'especialitats i racionalitzar-la en una oferta més realista, de caràcter general, tot i que oberta a les especialitzacions escaients en funció de la situació real². Una racionalització dels cicles formatius, reduint l'excés no realista de titulacions i adaptant la *formació en centres de treball* a la realitat professional, permetria corregir els problemes actuals dels cicles adequant-se, així, els estudis d'arts plàstiques i disseny a la realitat laboral específica. Caldria dissenyar amb lògica una nova relació i estructuració entre els cicles mitjos (dels quals s'hauria de reconsiderar la seva durada d'un any a dos anys així com considerar que aquests puguin ser de caràcter introductor, propedèutic) i els superiors, eliminant els trànsits il·lògics a favor de trànsits directes entre el cicle mig i el superior i de possibles trànsits des del grau mig per a reinserir de nou l'alumne en el sistema educatiu tenint en compte el bon resultat d'algunes experiències de recuperació de casos de fracàs escolar mitjançant els cicles formatius

¹ En aquest sentit, cal recordar que la LOGSE ja recollia la possibilitat de que el batxillerat artístic es pogués impartir a les escoles d'art, possibilitat també recollida i recolzada per les associacions i federacions municipals.

² Actualment de 14 famílies i 84 titulacions, quan l'òptim i realista seria parlar-ne d'entre 10 i 20 titulacions pel que fa al grau superior i de 3 a 5 especialitats pel que fa al mitjà.

d'arts plàstiques i disseny), preveient la convalidació de crèdits al cursar altres cicles dins de la mateixa família, i reconsiderant la durada dels cicles en funció d'un disseny curricular lògic i coherent de tots els ensenyaments artístics postobligatoris i superiors.

- Estudis superiors: plantejar els estudis superiors d'art i disseny - diplomatura, llicenciatura, doctorat - una vegada estigui feta la diagnosi dels ensenyaments artístics als nivells educatius anteriors i resolta la situació d'una manera lògica i coherent, perquè ¿com s'“alimentaran” aquests estudis superiors sense una base forta, sense una formació artística prèvia lògica i coherent?. Elaborar un currículum per als ensenyaments superiors no coincident, i en tot cas complementari, amb els ja existents dels Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny, per a que d'aquesta manera la coexistència dels cicles formatius de grau superior amb estudis superiors d'art i disseny no generi confusió en l'alumnat, amb una diferenciació clara i suficient dels currículums, amb un desplegament curricular continu, no coincident. En definitiva, planificació d'uns estudis superiors que no es solapin amb els cicles formatius, contemplant, també, l'establiment d'un sistema de convalidacions ja que no es pot considerar igual un alumne que ve del batxillerat artístic amb un que ha cursat un cicle formatiu d'arts plàstiques i disseny que com a tècnic superior té uns coneixements tècnics que el de batxillerat encara no ha assolit. Per una altra banda, el desplegament d'una via LOGSE d'Estudis Superiors d'Art i Disseny no s'adiu amb l'aspiració del sector d'uns ensenyaments artístics coherents, des de la primària fins al nivell superior. Per tant, aquests nous estudis LOGSE poden suposar un retrocés en el grau de reconeixement acadèmic oficial de l'art i del disseny i és clarament desfavorable pel desenvolupament acadèmic i pedagògic de la disciplina en el nostre àmbit europeu, en el que, en molts casos, sí existeix aquest reconeixement. Per una altra banda, això comporta dificultats en conceptes com mobilitat d'estudiants, homologació de titulacions,..., i per tant ens allunya de l'actual marc europeu dels acords de Bolonya. El disseny i les “arts visuals” (arts plàstiques, arts aplicades,..., perquè amb aquesta dèria pel disseny ens oblidem, releguem, la important tradició de les escoles públiques en el terreny dels oficis artístics i les arts visuals) no poden contemplar-se purament com a un ofici tècnic. A més, a Catalunya hem estat pioners, des dels anys '50-'60 en l'ensenyament professional de l'art i el disseny, ensenyaments als que se'ls hi hauria de donar normalitat dintre d'una coherència curricular lògica i real respecte a tots els nivells educatius.

- Ensenyaments artístics no reglats: *els Tallers d'Art*. Les escoles d'art han desenvolupat al llarg *dels seus recorreguts històrics*, alguns d'ells centenaris, una tasca de difusió cultural a través de la formació artística, molt lligada al territori, a la tradició artesanal o dels oficis de les comarques a les que pertanyen. Les escoles d'art tenen una vinculació ciutadana molt arrelada de participació i d'enriquiment del pòsit cultural i artístic, fent així creadors, espectadors i consumidors d'art i disseny a les seves àrees d'influència. Aquesta tasca d'instrucció artística, fins i tot del respecte al patrimoni, s'ha vingut desenvolupant a través dels tallers, dels monogràfics, dels seminaris,..., de contingut artístic i que abracen qualsevol tipus de manifestació artística des de la més tradicional i artesanal fins a la més actual i tecnològicament avantguardista. Actualment, molts d'aquests tallers estan també complint una tasca de formació per al reciclatge per a molts professionals de l'art i del disseny. És per això que seria adient dotar als estudis realitzats en els *tallers d'art* de titulacions pròpies, establint uns mínims de continguts curriculars que garanteixi els aprenentatges dels alumnes. Aquestes titulacions reconeixerien aquest treball d'enriquiment artístic, cultural, patrimonial que es realitza en les escoles d'art.
- També a nivell de docència, i pel que fa als ensenyaments artístics, i en concret en la docència als cicles formatius, caldria tenir en compte que hi han àrees, disciplines, que no poden tenir llicenciats per a impartir docència especialitzada (joieria, ceràmica, patronatge,...) ja que es tracta d'oficis o professions que no tenen n'hi han tingut tractament universitari; és a dir, s'hauria d'evitar el corporativisme i obrir la docència de les arts visuals i el disseny cap a un caràcter més professionalitzat, sobretot en aquelles àrees en les que no hi ha possibilitat de trobar llicenciats especialistes en determinats oficis artístics, evitant caure així en la irracionalitat a l'hora d'assignar professorat no especialitzat, ni de lluny, en determinades matèries simplement per la possessió o no d'un títol que no demostra un coneixement professional de l'ofici a ensenyar.

En tercer lloc, des de l'Escola Illa ens plantegem, una sèrie de dubtes, davant la falta de lògica i coherència en el tractament dels ensenyaments d'art i disseny en el sistema educatiu i davant el fet de que el sistema educatiu no té gaire en compte la formació artística i les escoles d'art:

- Què passarà amb la formació dels professionals que, com deia Kandinsky, ens han de fer la vida més amable, més sensible? Què passarà amb les professions que requereixen d'una formació artística i tècnica, professions de les que el nostre país destaca a nivell

internacional? Aquests llocs de treball acabaran ser ocupats per professionals formats en altres països de la nostra àrea en els que l'ensenyament artístic té la consideració acadèmica, professional i científica que es mereix?

- Què passarà amb la formació dels professionals que han de projectar, dissenyar-nos, una casa funcional, però *maca*; una roba còmoda i *bonica*; unes taules, unes cadires còmodes, funcionals i *boniques*; uns espais per habitar; uns cartells per a informar-nos,... Perquè clar, després a tots ens agraden les *coses boniques i maques*, i *arregladetes i modernes*.
- Què passarà amb els individus del futur, les persones que s'hauran de desenvolupar social, política, econòmicament,..., en aquesta cada vegada més saturada societat de la informació, informació majoritàriament visual, sense una educació artística, sense una *alfabetització* que li permeti accedir en igualtat de condicions a la informació? Si la preocupació dels moviments socials progressistes ha estat des de sempre l'alfabetització de la població per a que aquesta pogués accedir a la informació a través de la lectura, ja que el text escrit era el mitjà de comunicació habitual, per què davant d'una evident realitat de canvi social i cultural on el predomini de la comunicació visual i audiovisual és absolut, es tendeix a incrementar l'aparició i proliferació de l'*analfabetisme visual*, des dels nivells elementals del sistema educatiu? Potser perquè l'accés a la informació és l'accés a la llibertat? Per què, si una eina per al progrés social, per a l'assoliment de la llibertat de l'individu, va ser l'accés a lectura i a l'escriptura, i per tant a la informació i a la cultura, ara també no és una prioritat: assolir els mecanismes que ens permetin accedir de manera crítica al llenguatge visual?
- Tenen sentit les escoles d'art? O són un llast per al sistema educatiu? És evident que davant d'aquesta diagnosi, sí, tenen sentit, i molt.
- En un context en el qual es parla de ciutats sostenibles i d'educació mediambiental, les escoles d'art també tenen molt de sentit. Volem que les nostres ciutats siguin sostenibles, i dintre d'aquest concepte de sostenibilitat s'inclou el de la ciutat amable, sensible. Igualment, podem incloure en aquest concepte altres aspectes lligats al nostre desig de que tot allò que ens envolta sigui *maco*, funcional i còmode: el mobiliari urbà, la roba, les taules, les cadires, els espais, les imatges,...

- La ciutat amable, sensible, funcional, còmoda, i per tant finalment sostenible, s'aconsegueix a través de l'educació estètica, de l'educació artística, a través de la imaginació, de la creativitat, és a dir, amb una interacció escola – ciutat.
- Què passa si es descuida aquest àmbit educatiu? Què passa si es descuida la possibilitat d'oferir a les persones eines per coneixes a un mateix, per a pensar, per a imaginar, per a crear, per a saber allò que són les eines de les arts?
- Què passa si nosaltres com a ciutadans no tenim en compte, en la nostra educació, aquells aspectes que ens fan la vida més amable, més sensible, més còmoda. Què passa si les eines per a que la vida sigui així, la imaginació, l'expressió i la creativitat, se'ns furten, se'ns mutilen,...
- La xarxa d'escoles d'art i disseny amb que compta Catalunya suposa una oportunitat per a tenir a l'abast unes infraestructures i un personal idonis per als ensenyaments artístics i al servei de tot el sistema educatiu, infraestructures actualment poc valorades i poc tingudes en compte.
- Per un altra banda hi ha l'experiència pedagògica de les escoles d'art pel que fa a determinats casos de fracàs escolar, a partir de les dinàmiques de funcionament de les escoles, i en funció d'una pedagogia que no pot tancar la creativitat, l'expressió i la imaginació entre quatre parets i a toc de timbre com en el model d'*escola fabril* encara imperant a la nostra societat, allunyant aquests estudis dels aspectes més creatius i comparant-los i equiparant-los amb els estudis de Formació Professional sense tenir en compte el caràcter especial dels ensenyaments artístics tal i com els va definir la LOGSE. Experiència pedagògica que no li faria cap mal a la "qualitat d'ensenyament" tenir-la present. És de remarcar que la LOCE, a més de retallar l'ensenyament artístic en l'educació primària i secundària obligatòria, no contempla els ensenyaments artístics postobligatoris, i això que, en teoria, són, o eren, de règim especial.
- En aquest sentit, i pel que fa a les escoles d'art de titularitat municipal i de diputació caldria reconsiderar-se l'actual situació dels convenis de sosteniment d'aquestes escoles públiques en favor de propostes més racionals de finançament per a aquestes escoles que imparteixen ensenyaments artístics; s'hauria de tendir cap a un finançament per escola, no per nombre mínim o màxim d'alumnes per cicle, ja que crea un greuge comparatiu amb el centralisme de l'oferta d'estudis de les comarques properes a Barcelona,

desaprofitant-se aquesta xarxa d'escoles d'art públiques, àmpliament estesa per tot el territori, i amb una implantació en alguns casos centenària, seguint la tradició artística i artesanal de les comarques respectives i del país en general.

- Si això continua així, què passarà amb l'amabilitat i la sensibilitat del ciutadà, de la ciutat, de la quotidianitat. Un exemple concret: què passa amb l'estètica respecte a l'ètica. Per què només ens preocupen els continguts, l'ètica? Però, és vàlida una ètica sense estètica? Segurament que no, perquè es cau en el perill d'una devaluació i en una pèrdua de la memòria, que afecta a altres àmbits de la societat, no només a l'artístic, i que està portant a la societat actual cap al "descerebrament" i la façana buida.
- L'ensenyament artístic és la cua de tot el sistema educatiu, "allò últim", però "allò últim" en el seu sentit de màxima transcendència metafísica, i tornant a la tradició de la concepció de l'artista i de l'art que denuncià al seu moment Baudelaire. Però després això sí, que tot sigui *bonic*. Però si no ens eduquem el gust i el sentit crític, llavors què?
- Caldria pactar un mapa escolar d'ensenyaments artístics racional, en funció de la distribució d'escoles, de la seva implantació i de l'oferta d'ensenyaments artístics.
- Creiem que s'ha de reconsiderar i racionalitzar la política d'ensenyaments relacionats amb les arts plàstiques i el disseny en tots els nivells educatius, el seu desenvolupament de reordenació curricular lògic, a l'igual que altres estudis, trencant amb la futilitat del debat entre expressions i coneixements i, particularment, pel que fa als Cicles Formatius d'Arts Plàstiques i Disseny.

Escola Municipal d'Art Illa de Sabadell

6.3. CEIP Andreu Castells

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

A continuació us detallem les propostes per al Pacte que han sorgit a la nostra escola:

- **PROFESSORAT:**
- Els canvis que es plantegen al Pacte els trobem molt positius.
- Els estudiants que vénen de pràctiques a les escoles tinguin un seguiment més curós per part de la universitat. Se'ls hi demana un treball on la part important sembla la documentació de l'escola. Se l'hauria de puntuar per part del tutor que fa seguiment a l'escola i poder fer una valoració més detallada de cada un dels aspectes del perfil que hauria de tenir o que s'hauria de treballar a aquest estudiant, per aconseguir que en el futur tingui el perfil adient com a professional.
- La formació triada pel centre hauria de ser obligatòria per a tots els mestres i després fer una valoració de l'aplicació per part de cada un dels professors.
- Caldria fer cursos d'actualització continuada, i d'assessorament per afrontar els conflictes dels alumnes i de les famílies, ja que la societat evoluciona constantment i no estem preparats per afrontar els problemes que van sorgint.
- Tutoria dins de l'horari lectiu, per poder parlar amb els alumnes individualment.
- Que es valori la carrera de magisteri com a tal i no com a diplomatura.
- Que tinguem un col·legi professional, amb un codi on estiguéssim col·legiats com està establert a altres professions.
- A les escoles hauria d'haver un Equip pedagògic format per EAP, Asistent Social, logopeda i tractar els problemes de forma conjunta i coordinada. Aquest Equip podria estar compartit a 2 centres.

- **AUTONOMIA DE CENTRES:**

Als centres que optin per aquest tipus de gestió dotar-los d'un comptable.

- **CORRESPONSABILIDAD DELS AJUNTAMENTS AMB L'EDUCACIÓ:**

Fer un llistat de quines coses concretes ha d'arreglar el departament i quines els ajuntaments (amb detall).

- Cada ajuntament hauria de proposar un llistat de conceptes a subvencionar i l'escola triar quins són els adients pel centre.

6.4. AMPA de l'Escola Bressol Municipal Joan Montllor

Des de l'AMPA de l'EBM Joan Montllor volem contribuir en aquest tema donant suport a les propostes presentades i aportant les següents:

1- Família i educació:

Insistim en la necessitat de conciliar vida familiar i professional, però això creiem molt important que des de l'escola s'ajudi en aquesta tasca. No volem "aparcar" els nens a les escoles, però sí volem que les escoles ens donin un cop de mà, mentre esperem que aquesta ajuda arribi des de el govern amb polítiques més fermes dins l'àmbit laboral.

Demanam la generalització dels casals (voluntaris) durant les vacances, Nadal, setmana santa, i estiu, amb activitats lúdiques i diferenciades de l'ensenyament reglat impartit durant el curs.

Creiem també útil, en aquest sentit, la modificació del calendari escolar.

2- Professorat:

A més a més de ser bons professionals en la matèria impartida haurien de ser bons comunicadors i bons pedagogs, per tal de ser capaços de transmetre els seus coneixements i de motivar l'alumnat.

Se'ls hauria de garantir la formació en aquest sentit.

3- Ajuntaments:

Des de l'Ajuntament s'hauria de garantir que tots els centres municipals compten amb la mateixa inversió, per tal de que no hi hagin diferències respecte a l'equipament dels centres.

No creiem que sigui just que hi hagin centres que disposin de connexió a internet a totes les aules, mentre que hi han d'altres on els alumnes de P3 han de sortir al lavabo del passadís (mida "adulta" i compartit amb altres classes), a més de no disposar de l'habitual recurs pedagògic en nens d'aquesta edat conegut com a "racons de jocs".

També s'hauria de garantir, que si cada centre té un projecte educatiu propi, les famílies poguéssim triar quin és el que més ens complau, en el que més creiem i en el volem implicar els nostres fills, independentment de les zones d'influència del centre.

Tot això redundaria en que no hi haurien tantes sol·licituds de matriculació d'alumnes fora de les zones d'influència del centre. I també, en que es podria relaxar el control sobre la falsetat o veracitat de les dades familiars aportades al fer la matricula.

Montse Clarós

Membre de l'AMPA de l'EBM Joan Montllor

6.5. Claustre del CEIP Nostra Llar

- a) Disposar d'un tècnic en informàtica per resoldre tots els problemes de tipus informàtic (no ha de ser el responsable de l'aula d'informàtica l'encarregat de que funcionin les impressores, per exemple)
- b) Recuperar la figura del Consell Escolar com a màxim òrgan de l'escola i amb capacitat decisòria, per sobre de les decisions del director (major democratització de la gestió escolar)
- c) Si com sembla, cal augmentar a sis hores l'horari escolar de primària i infantil, resoldre de manera lògica (augment del professorat, potser) aquesta nova situació. En qualsevol cas no augmentar l'horari lectiu dels mestres.
- d) Adscriure, en general, cada centre de primària amb un de secundària, excepte en els casos on sigui recomanable una doble adscripció.
- e) Constatem que els horaris de l'escola estan desfasats dels horaris laborals i que els centres haurien d'estar a disposició dels ciutadans per a la seva utilització (activitats de l'AMPA, ect)
- f) La persona de l'EAP hauria d'augmentar el seu horari de dedicació al Centre perquè amb l'actual horari no es pot respondre a totes les demandes de pares i mestres
- g) A Infantil, i sobretot a P-3, es necessita més suport de mestre (dos mestres a les aules de P-3?)

Aquestes són les conclusions que van ser acceptades per tots els membres del claustre. D'altres que es van proposar, però hi havia opinions contràries, no les hem recollides.

CEIP Nostra Llar